

Lluís Mesequer: "De Barcelona a València no fa gaire era més ràpid el vaixell" - La Vanguardia - 20/09/2015

LA VANGUARDIA

LA CONTRA

Lluís Mesequer, assagista, professor de literatura a la Universitat Jaume I



VÍCTOR M. AMELA M. SANCHIS LLUÍS AMIGUET

Vaig néixer el 53, quan va morir Stalin i es va inventar el bolígraf. Sóc d'Herbers, la població valenciana més septentrional. Casat, per Ximo Puig, amb la Maria Àngels, morellana: tenim bessones. Ciutadà de Castelló, on s'interromp el corredor mediterrani occidental del sud d'Europa

"De Barcelona a València no fa gaire era més ràpid el vaixell"



JORDI PLAT

In principio erat verbum', diu l'Església. Però al principi no era la paraula; al principi era l'acció'. La veritat és que la citació em va enganxar quan la vaig llegir i de seguida hi va haver acció. Massa...

Quan i on?

És d'un llibre de Trotski que vaig fullejar i vaig furtar d'un quiosc davant el Liceu i va resultar premonitòria. El quiosquer em va agafar i em va deixar triar: o pagava el doble del preu marcat o trucava a la policia.

Acció... I el doble de reacció.

Jo llavors estudiava Filologia Catalana a la UAB i, com tants estudiants, de vegades havia d'escollir entre menjar o llegir. Part de la meua família era al poble i part havia arribat a Barcelona amb la primera onada de migrants, que eren valencians. Jo intentava sobreviure.

Migrants?

En die migrants perquè són un pont viu entre dos territoris: van i vénen al seu poble i, a més, es fan barcelonins. El migrant no substitueix la seva vella identitat per la nova, sinó que afegeix l'una a l'altra i acaba canviant el seu nou país tant com aquest el canvia a ell.

Per exemple?

Amb la nostra cultura del pernil, vam portar

paraules com *cuixot* i *espatlló*, perquè el gust del pernil posterior és molt diferent del davanter. I del cuixot -recordo com ho vaig comentar a classe amb Riquer i Rico- pren el sobrenom el Quixot.

I a Barcelona on es van instal·lar?

Tots els migrants s'acaben reagrupant, i set famílies d'Herbers es van reunir al carrer Olzinelles de Sants. Els migrants del Maestrat van tenir Montepío d'assegurances propi per a 760 famílies.

Sense deixar d'anar i venir del poble.

Ni de canviar-lo. Gràcies a aquests familiars, el meu pare va estudiar i va ser secretari de l'Ajuntament d'Herbers. Allà vam rastrejar els nostres orígens als arxius fins al 1326, quan apareix esmentat l'hort "de Mesequer" a la Fontfreda. I encara és de la família.

Qui té arrels no és mai pobre.

Aquesta és la lliçó de Jesús Moncada a *Camí de sirga*: les arrels de tots continuen allà, encara que sigui sota les aigües del pantà de Mequinensa. I allà també hi ha la teua infantesa, que és la felicitat.

Va ser feliç, al poble?

Recordo el fru-fru de l'elegant Montblanc del meu pare sobre els lligalls de l'Ajuntament, i també el tecleig de la vella Olivetti.

La llàgrima de Bardot

Potser perquè és talent periferic a la perifèria, a *La ciutat dels dies* Mesequer sap allunyar el focus del centre de la història i trobar tot el sentit a les segones files. Allà descobreix Maximiliano Corbatón, republicà valencià exiliat a Banyuls, amb Roger Lluïl, de Culla, que arriba a alcalde; o els Mallach de Castelló.

Tots contempen l'Espanya de Franco des de la terrassa de casa. Un dia Brigitte Bardot arriba per rodar *Le fils de Caroline Chérie* i Corbatón s'ho fa venir bé per aparèixer de figurant a la pel·lícula i gaudir del seu instant warholià de glòria interpretant a la guitarra espanyola *La llàgrima de Tàrraga*. I aconseguix fer-la plorar.

Què aprenia un nen de poble?

L'àvia em va ensenyar a fer truita de patates i ou: alhora i a foc molt lent. I d'un altre avi, que va sobreviure de petit a la perillosa neteja manual de les bótes, en vaig heretar l'afició moderada al vi.

Tenia algun futur, allà?

A 10 anys em van portar al seminari de Tortosa, l'única manera d'estudiar. Herbers tenia 200 habitants i 7 seminaristes.

Herbers creixia, però lluny.

I per arribar al seminari, després de cinc hores d'autobús, havíem passat per València, Aragó i Catalunya. En el primer viatge vaig descobrir el mar; i en els altres que, en realitat, les fronteres no separen res.

En quin sentit?

El dia que va morir Kennedy, el nostre mestre, quan va arribar, tot escalfant-se les mans a l'estufa de llenya, ens va dir que havia passat una cosa molt greu als Estats Units: "El país que ens envia la llet en pols a l'escola".

La llet dels EUA va nodrir mig Espanya.

Així em vaig adonar que Herbers i Dallas eren veïns. I així a *Literatura oberta* explico per què Loquillo, Raimon i Bruce Springsteen són tan inseparables com Jaume Cabré, Eduardo Mendoza, Hanif Kureishi i Umberto Eco.

Estan units en la distància pel talent.

No entens Bob Dylan sense saber què passa al teu barri, i a mi m'ho van descobrir grans mestres: Martí de Riquer en Ausiàs March i el *Tirant lo Blanc*; els Blecua en *El Cantar del Mío Cid*; Boser en *La Regenta*; Mainer en el realisme hispànic; i Molas en els llibreters de vell.

Ens aventura el seu canó valencià?

En valencià, castellà o anglès hi ha continuïtats en Joan Fuster, Vicent Andrés Estellés, Lluís García Berlanga, Concha Piquer, Carlos Santos, Rafael Chirbes, Manuel Vicent, Juan José Millás i Joan Francesc Mira.

El català serà finalment el barceloní?

Substituïm normalització per socialització i centralisme per aprendre dels qui aprenen al poble. ¿No és possible un estàndard flexible de normativa policèntrica com la de Germà Colon, Joan Solà, Sebastià Serrano o Vicent Salvador (savis lleidatans o valencians tots, per cert)?

El corredor mediterrani sembla que triarà... I el cultural?

Seria un centre neuràlgic per a Europa sense deixar d'estar en connexió amb les seves segones llengües germanes en el llatí: el francès i l'espanyol. Però de cara al futur encara ens queda molta feina, i tan sols per tornar a ser el que vam ser: l'avinguda principal del continent i la pròspera Via Augusta de la civilització des d'Elx a Roma.

Molta i molt vella ambició, aquesta.

Ens consolarà recordar que no fa gaire, només cent anys, per als intel·lectuals que estudiaven entre Barcelona i València el més ràpid era anar i tornar amb vaixell!

LLUÍS AMIGUET